

Fiskeridirektoratet

Deres ref.:

Vår ref.:

28. november 2021

Høring - Forslag til tre områder for havbruk til havs

Det vises til Fiskeridirektoratets høringsbrev datert 1. november 2021.

Sjømat Norge er positiv til at arbeidet fra rapporten (Områderapporten) om anbefalte områder for videre konsekvensvurdering fra 2019 nå videreføres.

Forutsigbare rammer og forvaltningsregimer er en forutsetning for næringer som skal vokse. Dette er ikke på plass for havbruk til havs. Akvakultur i havrommet trenger tilpassede rammer. Arealtilgang er ett av flere viktige tiltak, men det er mange andre områder som også må klargjøres. Det ene er på det organisatoriske planet som Sjømat Norge har delt opp i tre kategorier:

1. Operativt regelverk
2. Forvaltning og organisering
3. Juridiske avklaringer utenfor jurisdiksjongrensen (12 nm)

Det andre er hensynet til en tilpasset verdikjede. Det må tilrettelegges for at den kan rigges i forhold til behovet en ny havbruksnæring til havs vil skape. Dette belyses godt i rapporten, Verdiskapingspotensiale og veikart for havbruk til havs ved Ragnar Tveterås m.fl. Det pekes bl.a. på behovet for systemer som sikrer tilgangen på postsmolt.

For å imøtekomme de biologiske og klimatiske forholdene man møter til havs gjennom en trinnsvis teknologisk utvikling, er det for det tredje nødvendig med teknologinøytrale ordninger som stiller eksponerte lokaliteter til rådighet for fullskalatest og test av pilotanlegg.

I denne omgang ber direktoratet imidlertid om innspill på konkrete arealområder. Vi vil derfor fokusere på dette i det følgende.

I etterkant av forrige høringsrunde har Sjømat Norge gitt innspill til både NFD og Fiskeridirektoratet om at havbasert havbruk må være tilstrekkelig atskilt fra kystbasert havbruk for å hindre smitte mellom de to aktivitetsområdene, og at skillet må fastsettes ut ifra den til enhver tid beste faglige kunnskapen om smittespredning. Således er henvisningen i høringsbrevet til at Sjømat Norge mener at områdene for havbasert havbruk bør være nærmere land feil. Dagens kunnskap om smittespredning tilsier at havbasert havbruk først kan etableres utenfor virkeområdet til trafikklyssystemet for å minimere smitterisikoen.

I våre innspill legger vi til grunn følgende:

- For å kunne unytte potensialet som ligger i havbruk til havs, er det avgjørende at smittespredning mellom havbasert og kystbasert havbruk unngås. Dette må ligge som en forutsetning for utvelgelsen av områder for havbruk til havs. Derfor er det naturlig at det i forbindelse med utvelgelsen av de første områdene til havs legges inn en ekstra sikkerhetsmargin for å ivareta dette prinsippet.

- Avstandsbehovet mellom de to aktivitetsområdene vil være mindre ved utvikling av produksjonsteknologier som kan dokumentere en neglisjerbar risiko for smittespredning mellom det havbaserte og det kystbaserte havbruket.
- Denne runden med utvelgelse av områder til havs skal sees på som en første runde, og må følges opp med nye runder innen rimelig tid for å unngå at utvikling av pågående prosjekter stopper opp.
- Områdenes egnethet for havbruk skal ligge til grunn for utvelgelsen.
- Teknologinøytralitet skal være gjennomgående i all tilrettelegging for havbruk til havs.

Blant områdene som tidligere er anbefalt for videre konsekvensvurdering har Fiskeridirektoratet i denne fasen foreslått å gå videre med følgende tre områder:

- I sør: 2 Norskerenna Sør
- Midt: 11 Frøyabanken Nord/10 Frøyabanken Sør
- Nord: 7 Tromsøyflaket

Sør

Område 2 ligger i all vesentlighet utenfor produksjonsområdene (PO). Hls analyser viser at det i område 2 er en betydelig redusert fare for smittespredning til kystbasert aktivitet i forhold til område 13 som er innenfor PO.

Direktoratet viser til at det er kommet opplysninger om et nytt SVO-område som overlapper område 2 i sør-øst. Største delen av det overlappede området ligger innenfor PO. I tillegg er det i sør-vestre hjørne overlapp med et rekefelt/gyteområde.

Sjømat Norge er enig i at fiske-, reke- og gyteområder, samt andre sårbare områder skal hensyntas. Imidlertid mener vi at dette ikke automatisk skal føre til innskrenking av området. I det minste bør muligheten for sameksistens holdes åpen.

Dersom områdespesifikk kunnskap tilsier at den delen av området som ligger innenfor PO ikke medfører økt risiko for smittespredning til den kystnære aktiviteten, mener vi at vårt krav om en smittemessig forsvarlig avstand mellom havbasert og kystbasert havbruk er oppfylt. Det bør imidlertid da komme på tale å justere yttergrensen for PO i forhold til det nye området for havbruk til havs.

Område 2 er også i forrige innspillrunde løftet frem som godt egnet for havbruk til havs. Grunnet annen aktivitet bl.a. knyttet til petroleumsnæringen, vil det i større grad her enn i mange andre områder være infrastruktur som telekom, energi, logistikk, overvåkning og beredskap som eventuelt kan komme havbruksaktiviteten til nytte.

Sjømat Norge støtter at område 2 tilrettelegges for havbruk til havs.

Midt

Område 11 og 10 ligger kant i kant, og skilles av yttergrensen for PO 6. Område 10 ligger innenfor PO. Det pekes riktig nok på faktorer som begrenser smitten fra område 10, men i følge HI er smitterisikoen likevel betydelig større i område 10 i fht. område 11 hvor smitterisikoen mot det kystbaserte havbruket betegnes som neglisjerbar.

Derfor er Sjømat Norge i mot at område 10 nå videreføres som et mulig område for havbruk til havs. Sjømat Norge støtter at område 11 tilrettelegges for havbruk til havs.

I tillegg støtter vi forslaget om at område 11 utvides mot vest avgrenset med følgende koordinater:

N 64,166667° Ø 6,366667°

N 64,066148° Ø 6,366667°

N 64,046622° Ø 6,253285°

N 64,166667° Ø 6,133333°

Nord

Sjømat Norge støtter vurderingen av at det kan etableres havbruk i alle tre havområdene Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet. Så langt vi kjenner til er likevel ikke Barentshavet, hvor område 7 ligger, blitt utpekt av havbruksaktører som aktuelt i første fase av havbruk til havs.

Sjømat Norge foreslår derfor at område 7 på nåværende tidspunkt byttes ut med arealet av område 1 og 5 som ligger utenfor PO 8.

Ny produksjonsteknologi er under utvikling. Som nevnt innledningsvis utelukker ikke hensynet til smittespredningsrisikoen teknologier som i fremtiden kan dokumentere en tilstrekkelig sikkerhet mot smitterisiko å etablere seg i området mellom havbasert og kystbasert havbruk. For å unngå at utviklingen ikke bremses opp som følge av mangel på klarerte områder, bør denne runden følges opp med nye arealklareringsrunder som inkluderer hensynet til ny teknologi.

Ved å i denne omgang nedprioritere område 7 som var det eneste området i nord fra Områderapporten som lå utenfor PO, er det ingen områder i Troms og Finnmark med i første runde. Derfor vil vi oppfordre til at områder i Troms og Finnmark sees særskilt på i neste runde.

Videre klareringsprosess

På kort sikt

Vi støtter den metodikken som det her legges opp til, nemlig at noen særlige aktuelle områder med mindre interessekonflikter prioriteres først. Det sikrer at den videre klareringsprosessen blir overkommelig, og at også pionerne har noe å forholde seg til. Vi legger imidlertid til grunn at dette ikke må utelukke øvrige aktuelle områder i en senere fase.

For å ikke gå glipp av høyverdige produksjonsområder til havbruk, er det viktig at man ikke utelukker store områder for tidlig i prosessen, og at nettopp egnethet for havbruk står som et sentralt kriterium også når områder med interessekonflikter skal vurderes.

Det er avgjørende at disse første områdene nå følges opp med et regime for tillatelser for havbruk til havs, slik at det gis en tilstrekkelig forutsigbarhet for de investeringsbeslutningene som skal tas - også for selskapene som er først i løypa.

På lengre sikt

Arealtilgang for havbruk til havs må løftes til et nivå som sikrer en overordnet og helhetlig forvaltning. Bare da får vi den beste forvaltningen av sjøarealene som sikrer at alle næringers arealbehov hensyntas før nye areal mer eller mindre varig beslaglegges.

Videre arealklareringsprosesser vil føre til at interessekonflikter synliggjøres. Som nevnt ovenfor, kan ikke områdene avskrives av den grunn. Da må det fokuseres på at det i noen områder kan være mulig, og også hensiktsmessig, å samlokalisere med annen aktivitet, f.eks. havvind, eller i sameksistens med andre interesser. I andre sammenhenger kan det være behov for å ta i bruk samfunnsøkonomiske analyser i vurderingen av ulike næringsinteresser.

Som nevnt innledningsvis vil et etablert system for havbruk til havs kreve spesifikk tilrettelegging, og vi har pekt på en rekke områder med avklaringsbehov. Vi registrerer at det både på tilsyns- og departementsnivå er iverksatt flere prosesser for å tilrettelegge for havbruk til havs. Sjømat Norge har lenge etterlyst mer involvering i prosessene. For å nå de målsetningene som er satt for næringen, ser Sjømat Norge det som avgjørende at næringen og myndighetene samarbeider tettere enn det som er blitt gjort hittil.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Arild Rød
fagsjef maritim